

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti lihaturg 2007. aasta I poolaastal

kokkuvõte

Tallinn
November 2007

Töö tellija: Põllumajandusministeerium

Vastutav täitja: Maris Viileberg, Piret Hein

Eesti Konjunkturiinstituut
Rävala 6, 19080 Tallinn
Tel 668 1242
Fax 668 1240
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

SISSEJUHATUS	5
LIHA TOOTMINE	7
LIHATÖÖSTUS	10
VÄLISKAUBANDUS.....	17
HINNAD.....	25
LIHA JA LIHATOODETE SISETURUMAHT.....	33
EUROOPA LIIDU JA MAAILMA LIHATURG	33
KOKKUVÕTE.....	40

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti lihasektori arengust 2007. aasta I poolaastal ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- lihatootmise ja loomade arvu muutusi;
- lihatööstuste tootmismahdade ja ekspordiks müügi arengut;
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja turu hinnad);
- lihatoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- liha tarbimist ja selle muutusi;
- lihatoodete müügiolukorda EL-is ja maailmaturul.

Töös on kasutatud ESA põllumajanduse, tööstuse ja väliskaubanduse statistika andmeid ning EKI vaatluste ja tarbijaküsitluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, EL-i erinevate riikide hinnaraporteid.

Töö maht on 41 lehekülge.

Kokkuvõte

2007. aasta 30. juuni seisuga oli veiste arvukus Eestis kahanenud, see-eest sigade arv oli suurenenud. Lindude arv vähenes eelmise aastaga võrreldes taas 6%. Vähenemise põhjusi tuleb otsida salmonelloosipuhangu järelmõjudest ning hirmust linnugripi ees. 2007. aasta I poolaastal suurenes tapaloomade eluskaal 1,4% ja seda just veiste tapamassi suurenemise arvel. Sigade tapamass veidi vähenes. Põrsaste juurdesünni kasv lubab siiski lähiajal oodata mõningast sealihatoodangu kasvu. Vasikate juurdesünd jäi mullusele tasemele.

Loomakasvatuse mahu kasvuga suurenes Eesti lihatööstuses kodumaise päritoluga tooraine kasutamine. 2007. aasta kuue esimese kuuga suurenes lihatööstustes kodumaise tooraine kasutus mullu sama perioodiga võrreldes 4,5%. Kodumaist sealiha kasutasid lihatööstusettevõtted mullusest 1,5% ja veiseliha 14,0% enam. Kui 2007. aasta esimene pool oli lihatööstusele suhteliselt soodne, on teisel poolaastal oodata olulisi muutusi. Lihatoöstuse ettevõtete jaoks on oodata edasist kulude suurenemist. Seni mõjutasid lihatööstust kõige enam arengud tööturul ning tööjõukulude kasv. Alates neljandast kvartalist hakkab olulist rolli mängima ka tooraine hinnakasv. Seega on lihatööstuse ettevõtete jaoks jätkuvalt väljakutseks tootlikkuse kasvu kiirendamine, mis on vajalik konkurentsivõime säilimiseks. Samuti võib müüki piiravaks teguriks kujuneda elanike ostujõu kasvu pidurdumine mis võib mõjutada liha tarbimist.

2007. aasta I poolaastal kasvas liha ja lihasaaduste import Eestisse rahas väljendatuna 24,3%, eksport kasvas samal ajavahemikul 7,7%. Liha ja lihatoodete väliskaubanduse puudujääk kasvas impordi oluliselt kiirema kasvu tõttu ekspordi ees 106,5 miljoni krooni võrra. Eesti lihatoodete eksport on lähinaabrite Läti ja Leedu kõrval laienenud ka teistesse Põhjamaadesse. Vaatamata aprillisündmuste järel tekkinud probleemidele kaubavahetuses Venemaaga, kasvas eksport Eestist kolmandatesse riikidesse 16%. Seejuures eksport Venemaale kasvas kolmandiku võrra. Kodumaise linnuliha tootmise kiratsemine kasvatas linnuliha impordi 37%.

Hinnad Eesti lihaturul on sõltuvuses nii EL-i lihaturul toimuvast kui ka maailmaturul valitsevatest hindadest. 2007. aastal on EL-i sea- ja veiselihaturg olnud suhteliselt stabiilne, kuid kokkuostuhind püsis tootjatele ebasoodsalt madalal. Nii oli sigade kokkuostuhind Eestiski selle aasta I poolaastal suhteliselt stabiilne kõikudes 22 krooni ümber, kuid oli EL-i keskmisest hinnast veidi kõrgem. Hinda Eestis hoidis veidi kõrgemal järjest laienev elusate tapaküpsete sigade eksport. Eesti veiselihaturul iseloomustab käesolevat aastat mõnevõrra heitlikum hind, mis kõikus 23-25 krooni vahel, jäädes mullusest veidi madalamaks. Tõkendite kaotamine Brasiilia veiseliha impordile selle aasta alguses langetas veiste kokkuostuhindu ka Euroopas. Vaatamata lihavede kasvatuse laienemisele, püsib veiste kokkuostuhind Eestis ikka 20-30% madalam EL-i keskmisest. Veiseliha kvaliteedi paranemine pole veiseliha jaehinnale

olulist mõju avaldanud. Mullusega võrreldes on kvaliteetsem kondita liha kallinenud 0,8%.

2007. aasta I poolaasta arvestuslik siseturu maht on 48,7 tuhat tonni, mis on mullusega võrreldes 4,2 tuhat tonni suurem. Kodumaine lihatoodang kattis siseturu vajadusest ligi 68%. Seega vähenes isevarustatus 6%-punkti. Eesti lihasektori edasine käekäik sõltub suuresti Eesti siseturu arengust, hinnatrendidest Euroopas ning liha ja lihatoodete ekspordi aktiveerumisest. Olukorras, kus Eesti elanikkond jätkuvalt väheneb, on siseturu kasv otseses sõltuvuses elanikkonna ostujõu kasvust ning heaolu paranemisest. Majandusprognosid järgmiseks aastaks lubavad küll majanduskasvu aeglustumist, mis ilmselt ei jäta mõju avaldamata ka lihaturule. Hinnaralli, mis teistes kaubagruppides on juba alanud, peaks järgmise aasta I poolaastal ka lihaturule jõudma. Hinnatõus aga võib kaasa tuua liha tarbimise kasvu pidurdumise.